

Дело C-323/19

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

18 април 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Trgovački sud u Zagrebu (Търговски съд Загреб, Хърватия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

8 април 2019 г.

Взискател:

Interplastics s.r.o.

Длъжник:

Letifico d.o.o.

[...]

До Съда на Европейския съюз

[...]

Предмет:

Преюдициално запитване и искане за тълкуване на мотивите, съдържащи се в решения на Съда на Европейския съюз по дела C-484/15 и C-551/15, в рамките на дело Povrv-752/19, разглеждано от запитващата юрисдикция.

Запитващата юрисдикция най-напред иска защита на личните данни на взискателя и длъжника в качеството им на страни в главното производство.

На основание член 19, параграф 3, точка б) от Договора за Европейския съюз и член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз запитващата юрисдикция, а именно Trgovački sud u Zagrebu (Търговски съд Загреб), в качеството си национална юрисдикция отправя чрез съдията от този съд Mislav Kolakušić преюдициално запитване по дело Povrv-752/19 по описа на Trgovački sud u Zagrebu (Търговски съд Загреб) с цел еднакво

тълкуване и прилагане на правото на Съюза и иска тълкуване на решения на Съда на Европейския съюз по дела С-484/15 и С-551/15 (приложение 1).

В решение от 9 март 2017 г. по дело С-551/15 Съдът Европейския съюз постановява следното: „Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че в Хърватия нотариусите, действащи в рамките на предоставените им от националното право правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на „автентичен документ“, не попадат в обхвата на понятието „съд или правораздавателен орган“ по смисъла на този регламент“.

Макар Съдът на Европейския съюз ясно и недвусмислено да посочва, че нотариусите в Република Хърватия не са оправомощени да издават разпореждания за принудително изпълнение въз основа на автентични документи, противоречащата на Регламент № 1215/2012 практика продължава. След постановяването на решението на Съда на Европейския съюз от 9 март 2017 г. нотариусите са издали над 1 милион разпореждания за принудително изпълнение.

От 1 юли 2013 г. Република Хърватия е пълноправен член на Европейския съюз, чиито институции осигуряват равно правно третиране на всички граждани и юридически лица от всички държави членки.

Съдилищата в Република Хърватия тълкуват различно решението на Съда на Европейския съюз по дело С-551/15, като повечето от тях считат, че това решение са отнася само за нотариалните изпълнителни производства, по които страната длъжник е физическо лице — гражданин на друга държава членка на Европейския съюз. [ориг. 2]

Становищата и решенията на съдилищата в Република Хърватия, в които се затвърждава дискриминационното разграничаване при прилагане на правото и Регламент № 1215/2012 — между, от една страна, граждани и юридически лица от Република Хърватия, и от друга страна, граждани и юридически лица от други държави членки на Европейския съюз — са неприемливи за запитващата юрисдикция.

Поради това в качеството си на национална юрисдикция *Trgovački sud u Zagrebu* (Търговски съд Загреб) отправя до Съда на Европейския съюз преюдициално запитване по дело *Povrv-752/19* с цел осигуряване на еднаквото прилагане на правото на Европейския съюз във всички държави членки и спазване на принципа на равно третиране и равенство на гражданите и юридическите лица при прилагането на правото на Европейския съюз.

Поради нееднаквото прилагане на решенията на Съда на Европейския съюз отправянето на настоящото запитване се оказва необходимо, за да се установи дали физическите и юридически лица от Република Хърватия в качеството си на субекти от Европейския съюз имат същите права като

физическите и юридическите лица от другите държави членки на Европейския съюз, както и дали чуждестранните юридически лица имат същите права като чуждестранните физическите лица при прилагането на правото на Европейския съюз на територията на Република Хърватия.

Запитващата юрисдикция предлага на Съда на Европейския съюз да съедини и разгледа заедно настоящото запитване и запитването на Općinski sud u Novom Zagrebu (Общински съд, Нови Загреб), по което е образувано дело № С-657/18, както и запитванията на запитващата юрисдикция, отправени до Съда на Европейския съюз на 11 и 20 март 2019 г.

В съответствие с член 94 от Статута на Съда и Препоръките към националните юрисдикции относно отправянето на преюдициални запитвания, националната юрисдикция, Trgovački sud u Zagrebu (Търговски съд Загреб), излага следните мотиви за запитването си:

I. Кратко описание на спора и на релевантните факти, установени от запитващата юрисдикция по дело Rovrv-752/19

Страни в главното производство са вискателят INTERPLASTICS S.R.O., [...] Братислава, Словакия, [...] и длъжникът LETIFICO d.o.o., Велика Буна (Велика Горица) [...]. На 4 февруари 2019 г. започва изпълнително производство по заявление за допускане на принудително изпълнение въз основа на автентичен документ, като същия ден нотариус Tomislav Knez, Света Неделя, [...] издава разпореждане за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ Ovrrv-23/2019, с което разпорежда на длъжника в осемдневен срок да удовлетвори вземането, посочено в заявлението за допускане на принудително изпълнение, в размер на равностойността в куни на 17 700,00 EUR ведно със законната лихва за забава и разходите в производството в размер на 7 210,80 куни.

Вземането се основава на списък с издадени фактури от 11 декември 2018 г.

Заявлението заедно с разпореждането за принудително изпълнение са връчени на длъжника на 13 февруари 2019 г. Срещу разпореждането за принудително изпълнение длъжникът подава своевременно частна жалба, с която оспорва основанието и размера на вземането.

Съгласно решения на Съда на Европейския съюз по дела С-484/15 и С-551/15 в Хърватия нотариусите, действащи в производства по принудително изпълнение въз основа на „автентичен документ“, не могат да се считат за съдилища нито по смисъла на регламента за европейското изпълнително основание, нито за целите на прилагането на регламента относно признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела. Освен това, в решенията се посочва, че спазването на принципа на взаимно доверие между държавите членки в областта на сътрудничеството по граждански и търговски дела изисква съдебните

решения на националните органи, чието изпълнение се иска в друга държава членка, да са постановени в съдебно производство, осигуряващо гаранции за независимост и безпристрастност, както и спазване на принципа на състезателност. Производството, предхождащо издаването на разпореждане за принудително изпълнение, съответно не е състезателно производство и това решение не е постановено от съд, а от нотариус, който, както вече бе отбелязано, не може да се счита за съд. Това води до заключението, че посоченото разпореждане е издадено от напълно некомпетентен орган, поради което се прилагат правилата относно пълната липса на компетентност. В резултат на това запитващата юрисдикция не може да приеме актовете на напълно некомпетентен орган и съответно производството по частната жалба срещу разпореждането за принудително изпълнение не може да продължи. Онова, което е изначално невалидно, впрочем не може да стане валидно или да бъде валидирано в хода на производството, тъй като по този начин би се оказал нарушен принципът на равни процесуални възможности. [ориг. 3]

II. Съдържание на националните разпоредби, които е възможно да се приложат по делото, и релевантната национална съдебна практика

Спорна е разпоредбата на член 1 от Ovršni zakon (Закон за принудителното изпълнение, обнародван в Narodne novine № 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 и 73/17), а именно националният закон, който оправомощава нотариусите да провеждат принудително изпълнение на вземания въз основа на „автентичен документ“, издавайки разпореждане за принудително изпълнение, като изпълнително основание, без изричното съгласие на длъжника. Тъй като въпросът за компетентността на нотариусите в разглежданото дело с гражданскоправен характер е спорен, запитващата юрисдикция не е разглеждала делото по същество.

Първоинстанционният съд счита, че мотивите и тълкуването на Съда на Европейския съюз по дела C-484/15 и C-551/15 са релевантни за националното право и прилага посочената съдебна практика и тълкуване на Съда на Европейския съюз по конкретното дело, а именно в производството по дело Povrv-752/19.

Съдебна практика:

По дело Povrv-57/18 (приложение 2) Općinski sud u Novom Zagrebu (Общински съд, Нови Загреб) отхвърля заявление за допускане на принудително изпълнение и отменя издадено от нотариус разпореждане за принудително изпълнение, позовавайки се на решение на Съда на Европейския съюз по дело C-551/15, със следните мотиви: „[...] производството, предхождащо издаването на разпореждане за принудително изпълнение, не е състезателно производство и това решение не е постановено от съд, а от нотариус, който, както вече бе отбелязано, не може

да се счита за съд. Това води до заключението, че посоченото разпореждане е издадено от напълно некомпетентен орган, поради което се прилагат правилата относно пълната липса на компетентност. В резултат на това настоящият съд не може да приеме актовете на напълно некомпетентен орган и съответно производството по частната жалба срещу разпореждането за принудително изпълнение не може да продължи. Онова, което е изначално невалидно, впрочем не може да стане валидно или да бъде валидирано в хода на производството, тъй като по този начин би се оказал нарушен принципът на равни процесуални възможности.“

С решение № GŽ Ovr-645/2018 (приложение 3) Županijski sud u Puli (Областен съд, Пула) обаче отменя решение Povrv-57/18 със следните мотиви: „[...] виждането на първоинстанционния съд за липсата на компетентност на нотариусите в производствата по издаване на разпореждане за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ е погрешно, тъй като тяхната компетентност е уредена с разпоредбите от глава двадесет и шеста от Ovršni zakon (Закон за принудителното изпълнение, Narodne novine № 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 и 73/17, наричан по-нататък „ЗПИ“), така че нотариусът е постъпил правилно, когато в съответствие с разпоредбите на член 282 от ЗПИ — след като издава разпореждане за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ и постъпва частна жалба от длъжника срещу това разпореждане — изпраща преписката по случая на първоинстанционния съд, който да се произнесе по частната жалба в качеството му на компетентен съд. На този етап на производството, след като става въпрос за дело, по което длъжникът е декларирал, че пребивава в Република Хърватия, тоест на територия под юрисдикцията на първоинстанционния съд, съгласно разпоредбите на член 282, параграф 3 от ЗПИ първоинстанционният съд е трябвало да се произнесе по частната жалба на длъжника по реда на членове 57 и 58 от ЗПИ със съответното решение, така че поради неправилното прилагане на разпоредбата на член 16 от Zakon o parničnom postupku (Граждански процесуален закон), отхвърляйки заявлението за допускане на принудително изпълнение и отменяйки изцяло разпореждането за принудително изпълнение въз основа на автентичен документ поради пълната липса на компетентност на нотариуса, първоинстанционният съд е допуснал изтъкнатото във въззивната жалба съществено нарушение на процесуалните правила по член 354, параграф 1 във връзка с член 16 от Гражданския процесуален закон и член 21, параграф 1 от ЗПИ [...]“

Поради това според Županijski sud u Puli (Областен съд, Пула) частта от разпореждането на нотариуса, с която на длъжника се разпорежда да плати, може да бъде оставена в сила.

По-нататък, по дела Povrv-1434/18, Povrv-3326/17 и Povrv-3380/18 (приложение 4) Trgovački sud u Zagrebu (Търговски съд Загреб) оставя в сила заповеди за плащане съгласно издадени от нотариуси разпореждания срещу длъжници, които са чуждестранни юридически лица.

Същевременно по дело Povrv-113/18 (приложение 5) Trgovački sud u Zagrebu (Търговски съд Загреб) отхвърля заявление за допускане на принудително изпълнение, адресирано до нотариус, и отменя разпореждане за принудително изпълнение, издадено от нотариус въз основа на автентичен документ, позовавайки се на решение на Съда на Европейския съюз по дело C-551/15, със следните мотиви: „[...] производството, предхождащо издаването на разпореждане за принудително изпълнение, не е състезателно **[ориг. 4]** производство и това решение не е постановено от съд, а от нотариус, който, както вече бе отбелязано, не може да се счита за съд. Това води до заключението, че посоченото разпореждане е издадено от напълно некомпетентен орган, поради което се прилагат правилата относно пълната липса на компетентност. В резултат на това настоящият съд не може да приеме актовете на напълно некомпетентен орган и съответно производството по частната жалба срещу разпореждането за принудително изпълнение не може да продължи. Онова, което е изначално невалидно, впрочем не може да стане валидно или да бъде валидирано в хода на производството, тъй като по този начин би се оказал нарушен принципът на равни процесуални възможности.“

В посочените решения на националните съдилища се възприемат различни правни виждания относно компетентността на нотариусите за издаване на изпълнителни основания.

III. Изложение на причините, които карат запитващата юрисдикция да има съмнения относно тълкуването или валидността на някои разпоредби от правото на Съюза, и изясняване на връзката, която според запитващата юрисдикция съществува между тези разпоредби и националното право, приложимо в главното производство

Преюдициалното запитване се отправя с цел осигуряване на еднаквото прилагане на правото на Европейския съюз във всички държави членки и спазване на принципа на равно третиране и равенство на гражданите при прилагането на правото на Европейския съюз, както и с цел уеднаквяване на практиката на националната юрисдикция при прилагането на достиженията на правото на Европейския съюз.

В член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи е признато индивидуалното право на справедливо и публично гледане на граждански и наказателни дела в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закон. В член 14 от същата конвенция се забранява дискриминацията, като се предвижда, че „[у]пражняването на правата и свободите, предвидени в тази конвенция, следва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически и други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имущество, рождение или друг

някакъв признак“. Съгласно член 18 от [...] Договора за функционирането на Европейския съюз „[в] обхвата на приложение на Договорите и без да се засягат специалните разпоредби, съдържащи се в него, се забранява всякаква дискриминация на основание гражданство“. Според запитващата юрисдикция в разглеждания случай гражданите и юридическите лица от Република Хърватия се дискриминират спрямо останалите граждани и юридически лица от държавите членки на Европейския съюз, което следва от посочените решения на Съда на Европейския съюз по дела С-484/15 и С-551/15. В тези решения Съдът на Европейския съюз приема, че изпълнителните основания няма да се признават за такива в другите държави членки на Европейския съюз по смисъла на регламента за европейското изпълнително основание и регламента относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела. Следователно националното законодателство оправомощава нотариусите да издават изпълнителни основания, които не се признават в другите държави членки на Европейския съюз за изпълнителни основания и съответно за съдебни решения. От мотивите в посочените решения ясно следва, че нотариалното производство не осигурява гаранции за независимост и безпристрастност и в него не се следва принципът на състезателност. Всичко това води до неравно третиране на физическите и юридическите лица от Република Хърватия спрямо физическите и юридическите лица от другите държави членки на Европейския съюз, както и до неравно третиране на чуждестранните физически и чуждестранните юридически лица, и то в степен, водеща до дискриминация. Изключването на принципа на състезателност в производството води до неравно третиране на страните в последното, като с това се нарушава основният принцип на справедлив съдебен процес, гарантиран с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи.

Дружественото право се нуждае от хармонизиране на европейските правила в тази област вътре в Европейския съюз, за да се засили правната сигурност с цел стимулиране на стопанската дейност и инвестициите в съответствие с Договора за присъединяване към Европейския съюз и Договора за функционирането [на Европейския съюз]. Тълкуване, което противоречи на принципа на равнопоставеност на търговските дружества, поставя в неравнопоставено положение националните търговски дружества спрямо търговските дружества от другите държави членки на Европейския съюз, а това противоречи на основните принципи на Европейския съюз. **[ориг. 5]**

Преюдициалните въпроси по-специално гласят следното:

1. Съответства ли разпоредба от националното законодателство, а именно разпоредбата на член 1 от Ovršni zakon (Закон за принудителното изпълнение, обнародван в Narodne novine № 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 и 73/17) — с която нотариусите се оправомощават да провеждат принудително изпълнение на вземания въз основа на автентичен документ, издавайки разпореждане за принудително изпълнение, като изпълнително основание,

без изричното съгласие на длъжника, който е установено в Република Хърватия юридическо лице — на член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и на член 18 от [...] Договора за функционирането на Европейския съюз, предвид решения [на Съда на Европейския съюз] по дела С-484/15 и С-551/15?

2. Може ли тълкуването, извършено от Съда на Европейския съюз в решения [от 9 март 2017 г., *Zulfikarpašić* (С-484/15, ЕУ:С:2017:199) и *Pula Parking* (С-551/15, ЕУ:С:2017:193)], да се приложи в разглежданото от запитващата юрисдикция дело *Povrv*-[752/19], и по-специално трябва ли Регламент № 1215/2012 да се тълкува в смисъл, че в Хърватия нотариусите, действащи в рамките на предоставените им от националното право правомощия в производствата по принудително изпълнение въз основа на „автентичен документ“, в които вискателите са установени в други държави — членки на Европейския съюз, юридически лица, не попадат в обхвата на понятието „суд или правораздавателен орган“ по смисъла на този регламент?

[...] [място и дата на постановяване]

[...] [име и фамилия на съдията, пощенски и електронен адрес]

Приложение:

- 1) Документи от главното производство, *Trgovački sud u Zagrebu* (Търговски съд Загреб), дело *Povrv*-752/19 (№ 1—10 в приложението);
- 2) Съдебна практика на *Općinski sud u Novom Zagrebu* (Общински съд Нови Загреб), дело *Povrv*-57/18 (№ 11 и 12 в приложението);
- 3) Съдебна практика на *Županijski sud u Šibeniku* (Областен съд Шибеник), дело № *Gž Ovr*-645/18 (№ 13 и 14 в приложението);
- 4) Съдебна практика на *Trgovački sud u Zagrebu* (Търговски съд Загреб), дела *Povrv*-1434/18, *Povrv*-3326/17 и *Povrv*-3380/18 (№ 15—19 в приложението);
- 5) Съдебна практика на *Trgovački sud u Zagrebu* (Търговски съд Загреб) дело *Povrv*-113/18 (№ 20 и 21 в приложението).